

Novi Plan rasta za Zapadni Balkan

*Poticanje socioekonomskog
usklađivanja Zapadnog Balkana
s EU i ubrzavanje EU reformi*

NOVEMBAR 2023.

#WesternBalkans
#EUEnlargement
#WBGrowthPlan

PLAN RASTA ZA ZAPADNI BALKAN ZASNIVA SE NA 4 STUBA

- 1** Jačanje ekonomske integracije u **jedinstveno tržište Evropske unije**
- 2** Jačanje ekonomske integracije Zapadnog Balkana putem **zajedničkog regionalnog tržišta**, što bi moglo značiti rast njihovih ekonomija za 10%
- 3** Ubrzavanje temeljnih reformi
- 4** Povećana **finansijska pomoć**

Plan rasta će se provoditi putem novog finansijskog instrumenta: **Predloženog Instrumenta za reforme i rast za Zapadni Balkan** vrijednog 6 milijardi eura.

6
milijardi €
2 milijarde €
u grantovima
4 milijarde €
u kreditima
2024 - 2027.

Stub 1

BRINGING THE WESTERN BALKANS CLOSER TO THE EU SINGLE MARKET

EU će određene dijelove svog jedinstvenog tržišta otvoriti za partnere sa Zapadnog Balkana prije pristupanja, što će građanima donijeti opipljive koristi. Partneri sa Zapadnog Balkana će morati poduzeti temeljne reforme, uskladiti se sa stečevinom EU i ispuniti svoje obaveze u okviru zajedničkog regionalnog tržišta.

Fokus će biti na sljedećih sedam inicijalnih prioritarnih područja:

- Slobodno kretanje roba
- Slobodno kretanje usluga i radnika
- Pristup jedinstvenom području plaćanja u eurima
- Olakšavanje cestovnog transporta
- Integracija i dekarbonizacija energetskih tržišta
- Jedinstveno digitalno tržište
- Integracija u industrijske lance snabdijevanja

Stub 2

PRODUBLJIVANJE REGIONALNE EKONOMSKE INTEGRACIJE U OKVIRU ZAPADNOG BALKANA

Razvoj zajedničkog regionalnog tržišta je neophodan iz dva razloga:

- da bi se otključao ekonomski potencijal regije, stvorile prilike za poslovanje i radnike i Zapadni Balkan učinio privlačnijim mjestom za evropske investitore. Zajedničko regionalno tržište bi s vremenom dovelo do rasta regionalnog BDP-a* i ekonomija Zapadnog Balkana za 10%.
- na osnovu usvajanja i provedbe standarda EU, ono predstavlja odskočnu dasku ka jedinstvenom tržištu EU.

Stub 3

UBRZAVANJE TEMELJNIH REFORMI

Da bi povećali socioekonomsku usklađenost, partneri sa Zapadnog Balkana će morati da provedu reforme u temeljnim oblastima.

Svaki partner sa Zapadnog Balkana će pripremiti program reformi sa skupom prioritarnih reformi podijeljenih na ključne tačke, tzv. „uslove plaćanja“. Njihovo potpuno izvršenje će pokrenuti isplatu sredstava iz novog Plana rasta.

Ubrzavanjem reformi će se:

- Unaprijediti ekonomski rast privlačenjem stranih ulaganja i jačanjem regionalne stabilnosti;
- Pomoći partnerima sa Zapadnog Balkana da napreduju ka članstvu u EU

*Izvor: The Economic Effects of Market Integration in the Western Balkans (engleski).

Grupacija Svjetske banke: <http://documents.worldbank.org/curated/en/099544006202322289/IDU062c50b5106fe8046d1080530898bbe45d6fa>

Stub 4

POVEĆANA FINANSIJSKA POMOĆ

EU predlaže novi finansijski instrument: Instrument za reforme i rast za Zapadni Balkan vrijedan 6 milijardi eura, koji predstavlja kombinaciju bespovratnih sredstava i povlaštenih kredita. Kada ga odobri Evropski parlament i Vijeće, ovaj novi instrument će dopuniti trenutnu finansijsku pomoć u okviru Instrumenta za pretristupnu pomoć (IPA III).

U okviru Instrumenta će se osigurati maksimalan ukupan iznos finansijske podrške od 6 milijardi eura za period 2024 - 2027:

- 2 milijarde eura bespovratnih sredstava nakon sporazuma o reviziji Višegodišnjeg finansijskog okvira
- 4 milijarde eura u povlaštenim kreditima

KAKO ĆE FUNKCIONISATI NOVI INSTRUMENT?

Minimalno **3 milijarde eura** (2 milijarde bespovratnih sredstava i 1 milijarda u vidu povoljnih kredita) ići će **u ulaganja putem Investicijskog okvira za Zapadni Balkan (WBIF)**.

Preostalih **3 milijarde eura za povoljne kredite** namijenjeno je vladama na Zapadnom Balkanu, pod uslovom da ispune reformske programe.

Isplate će se vršiti dvaput godišnje, na osnovu zahtjeva koje dostave partneri sa Zapadnog Balkana i nakon što Komisija provjeri jesu li ispunjeni odgovarajući preduslovi i uslovi plaćanja, kao što su makro-finansijska stabilnost, dobro upravljanje javnim finansijama, transparentnost i nadzor nad budžetom.

U slučaju da uslovi plaćanja nisu ispunjeni, Komisija će obustaviti ili umanjiti odgovarajući iznos isplate. Partner sa Zapadnog Balkana će imati 1-2 godine da ispuni uslove, a u suprotnom će se taj iznos raspodijeliti među ostalim partnerima u narednim godinama.

